

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS
Miljøvern avdelingen

ÅS KOMMUNE – RAPPORT SYSTEMREVISJON AVLØP 2012

Bedriftsnr. 974637626 Anleggsnr. 0214.0019.01 Kontrollnr. 2012.007.R.FMOA Saksnr. 2012/6193 Rapportdato: 25.06.2012

Opplysninger om virksomheten

Navn	Ås kommune
Organisasjonsnr.	964948798
Bedriftsnr.	974637626
Kommunennummer	0214
Besøksadresse administrasjon	Skoleveien 1, 1430 Ås
Postadresse	Ås kommune, postboks 195, 1430 Ås
Telefonnr.	64 96 20 00
E-post	post@as.kommune.no
NACE-kode	84.110

Opplysninger om revisjonen

Revisjonsdato	22. mai 2012
Virksomhetens representanter	Arnt Øybekk, etatssjef teknikk og miljø Jan Fredrik Aarseth, seksjonsleder VAR
Fylkesmannens kontrollører	Simon Haraldsen (revisjonsleder) Carina Rossebø Isdahl (revisor) Marte Opheim Strand (tilhører)
Bakgrunn for kontrollen	Frekvensbasert kontroll
Tema for kontrollen	Oppfølging av utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann Ås kommune, av 21.11.2010.

Sammendrag av resultat

Fylkesmannen avdekket 2 avvik under kontrollen. Disse er:

1. Kommunens miljørisikovurderinger for avløpssystemet, med tilhørende handlingsplan og beredskapsplan er ikke tilstrekkelige.
2. Kommunen har ikke utarbeidet nødvendige dokumenter/planer som er påkrevd etter utslippstillatelsen.

Det ble ikke gitt anmerkninger under revisjonen.

Avvikene er beskrevet på sidene 3-5. (For definisjon på avvik og anmerkning, se side 2).

Bakgrunn

På generelt grunnlag fører Fylkesmannen tilsyn for å forebygge og avdekke forurensning av ytre miljø. Som et ledd i dette arbeidet inngår revisjon av kommunens arbeid med avløpsanlegg som går inn under kapittel 14 i forurensningsforskriften.

Revisjonsrapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under revisjonen. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Defineres som mangel på oppfyllelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Dette innebærer for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, forskrifter hjemlet i forurensningsloven eller krav og vilkår i utslippstillatelser eller dispensasjoner.

Anmerkning: Defineres som et forhold tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet, og som ikke omfattes av definisjonen for avvik. Dette kan f.eks. være mangler eller svake punkter ved virksomhetens utstyr, styresystemer eller arbeidsmåte.

Dokumentunderlag og regelverk

- *Utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann Ås kommune*, av 21.11.2010.
- *Lov om forurensninger og om avfall (forurensningsloven)*, av 13. mars 1981, med senere endringer.
- *Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)*, av 1. juni 2004, med senere endringer.
- *Forskrift om systematisk, helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)*, av 6. desember 1996, med senere endringer.

Resultat fra kontrollen

Avvik 1: Kommunens miljørisikovurderinger for avløpssystemet, med tilhørende handlingsplan og beredskapsplan er ikke tilstrekkelige.

Avvik fra:

- Utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann Ås kommune, av 21.11.2010, punkt 2, 3 og 4.2.
- Internkontrollforskriften § 5, andre ledd, punkt 6 – Kartlegge farer og problemer, vurdere risiko.

Avviket omfatter:

- Miljørisikovurderingen er mangelfull mht konkretisering av hendelser og miljøkonsekvenser.
- Det er ikke gjennomført en skriftlig risikovurdering for hvert enkelt overløp.
- Klimaendringer er ikke tilstrekkelig omhandlet i risikovurderingen.
- Det er ikke utarbeidet en handlingsplan for risikohåndtering som viser planlagt gjennomføring av risikoreduserende tiltak i tid, herunder klimatiltak.
- Beredskapsplanen for avløpsområdet er ikke tilstrekkelig basert på kartlagt miljørisiko.
- Beredskapsplanen bør gjøres mer operativ, dvs at den bør inneholde klare prosedyrer og oversikter for håndtering av akutte hendelser.

Kommentarer:

Miljørisikovurdering:

Internkontrollforskriften § 5, andre ledd, punkt 6 fastsetter at virksomheter skal ”kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene”. Utslippstillatelsens punkt 3.1 og 4.2 inneholder spesifikke krav til miljørisikovurderingen for kommunalt avløpsvann Ås kommune. Punkt 3.1 sier at det skal gjennomføres en klimatilpasset miljørisikovurdering. Risikovurderingen skal være en kritisk gjennomgang av forhold som kan forårsake utilsiktede forurensningsutslipp, herunder en analyse av konsekvensene av klimaendringer for avløpssektoren. Risikoreduserende tiltak skal identifiseres med hensyn til hendelser med uakseptabel risiko, og det skal vurderes risikoreduserende effekt av hvert av tiltakene. Punkt 4.2 i utslippstillatelsen fastsetter at hvert av overløpene skal vurderes med hensyn på viktighet og risiko og settes inn i et risikoklassifiseringssystem.

Ås kommune har utarbeidet en miljørisikovurdering for avløpsområdet, som sist ble oppdatert 19.04.2012. Denne er derimot ikke tilfredsstillende i forhold til kravene i internkontrollforskriften og utslippstillatelsen, se punkter ovenfor.

Risikovurderingen skal inneholde en analyse av konsekvensene av klimaendringer for avløpssektoren. Dette innebærer at kommunen må innhente forventede prognoser for klimaendringer i området og gjennomføre videre målinger og vurderinger basert på disse. For vurderinger mht klima viser vi til tidligere utsendt brev ”Klima i endring – kommunene bør arbeide med klimatilpasninger innenfor avløpssektoren”.

Kommunen bør gjennomføre en ny vurdering av hvilke hendelser som kan inngå i en miljørisikovurdering, der miljøkonsekvensene konkretiseres. Avviksregistreringer vil være ett av grunnlagene på avløpsområdet som vil kunne gi nyttig informasjon i forhold til risikovurderingene. Det må videre identifiseres risikoreduserende tiltak for hendelser med uakseptabel risiko, samt vurderes risikoreduserende effekt for hvert av tiltakene. Det må også gjennomføres en miljørisikovurdering for hvert enkelt overløp.

Risikohåndtering

Utslippstillatelsens punkt 3.2 spesifiserer at det på bakgrunn av risikovurderingen skal utarbeides en handlingsplan for forebyggende tiltak som viser tiltaksprioritering, beslutninger om tiltak og planlagt gjennomføring av tiltak i tid. I planen bør det fremgå et resultatoppfølgingsystem på effekten av gjennomførte tiltak. En slik handlingsplan er ikke utarbeidet for avløpsområdet i Ås kommune.

Beredskapsplan

Utslippstillatelsens punkt 3.3 spesifiserer at beredskapsplan skal etableres/oppdateres på bakgrunn av farer, hendelseskjeder og konsekvenser som er identifisert gjennom miljørisikovurderingen. Kommunen har utarbeidet en beredskapsplan som er revidert 19.04.2012. Under revisjonen fant Fylkesmannen at beredskapsplanen ikke var tilstrekkelig basert på miljørisikovurdering, og at beredskapsplanen var lite operativ. Beredskapsplanen bør derfor oppdateres med grunnlag i en forbedret risikovurdering. Oppdatert beredskapsplan bør gjøres mer operativ ved at det utarbeides klare prosedyrer og oversikter for håndtering av akutte hendelser.

Fylkesmannen ønsker samtidig å minne om at det bør gjennomføres øvelser etter beredskapsplan for avløp etter en fastsatt plan.

Oppfølging:

Ås kommune må levere en prosjektplan med tidsfrister for å utarbeide miljørisikovurderinger for avløpsanlegget, med tilhørende handlingsplan og beredskapsplan som tilfredsstillers utslippstillatelsens og internkontrollforskriften krav. Avviket kan lukkes når ny miljørisikovurdering med tilhørende handlingsplan og beredskapsplan er oversendt Fylkesmannen. Fylkesmannen vil komme tilbake på en oppfølgende revisjon.

Avvik 2: Kommunen har ikke utarbeidet nødvendige dokumenter/planer som er påkrevd etter utslippstillatelsen.

Avvik fra:

- Utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann Ås kommune, av 21.11.2010, punkt 2.

Avviket omfatter:

- Ås kommune har ikke utarbeidet handlingsplan for reduksjon av fremmedvann.
- Ås kommune har ikke utarbeidet et politisk behandlet program for fornyelse av avløpsnett.
- Ås kommune har ikke kartlagt industri mht påslipp til avløpsnett.

Kommentarer:

Punkt 2 i utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann Ås kommune, datert 21.11.2010, stiller krav til kommunen om å utarbeide følgende dokumenter i hht angitt tidsfrist:

Referanse	Dokument/Plan som må utarbeides	Tidsfrister
3.0 Krav til miljørisiko-vurdering og håndtering	Handlingsplan og oppdatert beredskapsplan	Innen 01.06.2011 og 01.01.2012
5.0 Oversikt over alle punktutslipp	Årsrapport	15.03 hvert år
6.0 Overvåking av vannkvalitet	Program for resipientundersøkelse	I samråd med vannområdeutvalget og VRM*
7.0 Plan for reduksjon av fremmedvann	Handlingsplan	Innen 01.01.2012
8.0 Program for fornyelse av avløpsnett	Politisk behandlet program	Innen 01.01.2012
9.0 Påslipp til avløpsnett	Kartlegging industri	Innen 01.01.2012

Under revisjonen ønsket Fylkesmannen å fokusere på miljørisikovurdering med handlingsplan og beredskapsplan, plan for reduksjon av fremmedvann, program for fornyelse av avløpsnett og kartlegging av industri for påslipp til avløpsnett. I forbindelse med revisjonen kom det frem at Ås kommune ikke har utarbeidet plan for reduksjon av fremmedvann, program for fornyelse av avløpsnett eller kartlagt industri påslipp. Fylkesmannen har heller ikke mottatt en søknad om utsatt frist for oppfølging av disse punktene i utslippstillatelsen.

Oppfølging:

Ås kommune må levere en prosjektplan med tidsfrister for å utarbeide manglende planer/dokumenter i hht til krav i punkt 2 i utslippstillatelsen. Ved utarbeidelse av en prosjektplan viser vi til det siste lysbildet i fremvisningen fra revisjonsdagen, og som senere er sendt kommunen. Avviket kan lukkes når de nødvendige planene/dokumentene som er etterspurt i utslippstillatelsen er sendt Fylkesmannen. Fylkesmannen vil komme tilbake på en oppfølgende revisjon når de resterende planene/dokumentene er utarbeidet.